

KONTROLLPLAN 2024

Enligt livsmedelslagstiftningen

REVIDERAD 2023-11-30

2023-11-21

Dnr MSN-2023-00160, M 2023-

Miljötillsynsenheten

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning.....	3
2	Livsmedelslagstiftningens syfte.....	3
3	Kontroll av livsmedelsanläggningar	4
4	Kontrollmyndighetens mål 2024.....	5
5	Resurser och ekonomi	6
6	Efterhandsdebitering.....	7
7	Uppföljning och utvärdering	8

I **Sammanfattning**

Syftet med livsmedelslagstiftningen är att främja att säkra livsmedel släpps ut på marknaden, att konsumenter kan göra självständiga val och inte luras eller vilseledas.

Genom offentlig livsmedelskontroll ska kontrollmyndigheten kontrollera om livsmedelsverksamheter följer livsmedelslagstiftningen samt vidta åtgärder om brister uppmärksammas. Kontrollmyndigheten ska ha en femårigplan för hur kontrollarbetet ska bedrivas och varje år ska kontrollplanen fastställas.

I denna kontrollplan redovisas hur offentlig livsmedelskontroll ska bedrivas år 2024 i Nacka. Kontrollplanen beskriver livsmedelslagstiftningens syfte, myndighetens mål, resurser, ekonomi samt hur planen följs upp och utvärderas.

Livsmedelskontroll finansieras till största delen av livsmedelsverksamheterna själva främst genom avgift för planerade kontroller men även av anmälningar om registrering samt händelsestyrda kontroller. Rådgivning och service finansieras genom anslag från Miljö- och stadsbyggnadsnämnden.

2 **Livsmedelslagstiftningens syfte**

Syftet med livsmedelslagstiftningen är att främja att säkra livsmedel släpps ut på marknaden samt att konsumenter kan göra självständiga val och inte luras eller vilseleds genom felaktig information eller märkning.

Genom offentlig livsmedelskontroll kontrollerar myndigheten att livsmedelsverksamheterna följer livsmedelslagstiftningen. Om en verksamhet inte uppfyller lagstiftningens krav ska myndigheten ta till de åtgärder som krävs för att bristerna rättas till. Det kan ske genom uppföljande kontrollbesök eller genom sanktionsbeslut som ska stå i proportion till de brister som uppmärksammas och om verksamheten tidigare visat prov på bristande efterlevnad av lagstiftningen.

Myndigheter som ansvarar för genomförandet av offentlig kontroll av livsmedel ska årligen upprätta en kontrollplan som är riskbaserad och som omfattar de arbetsuppgifter lagstiftningen kräver, bemanning för kontrollen, inriktning av verksamheten samt eventuella prioriteringar. Det ska framgå hur planen följs upp och hur verksamheten utvärderas. Det är Miljö- och Stadsbyggnadsnämnden som fastställer och beslutar om innehållet i kontrollplanen. Kraven finns bland annat i Europaparlamentets och rådets förordning EU 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll samt Livsmedelsverkets föreskrifter om offentlig kontroll av livsmedel, LIVSFS 2005:21.

Kontrollplanen utgår och baseras på de mål och prioriteringar som framgår av Sveriges nationella plan för kontrollen i livsmedelskedjan (NKP).

3 Kontroll av livsmedelsanläggningar

Den 1 januari 2024 kommer en ny riskklassningsmodell att börja gälla. Syftet med den nya modellen är att riskklassningen ska vara enhetlig oavsett var i landet företaget bedrivs. Hösten 2023 klassas samtliga 635 livsmedelsverksamheter som finns i Nacka om efter den nya riskklassningsmodellen. Den stora förändringen med den nya riskklassningen är att mer kontrolltid kommer att läggas i de tidigare leden i livsmedelskedjan (tillverkare, grossister, importörer) och mindre kontrolltid i sista ledet i livsmedelskedjan (restauranger, förskolor/skolor, livsmedelsbutiker). I Nacka kommun finns det flesta livsmedelsanläggningar i det sista ledet, vilket på grund av minskad kontrollfrekvens troligtvis kommer leda till minskade intäkter på cirka 25 procent.

Varje enskild anläggning riskklassificeras utifrån följande:

- Verksamhetens huvudsakliga inriktning (servering av livsmedel, tillhandahållande av offentliga måltider, försäljning av livsmedel, transport av livsmedel),
- Verksamhetens omfattning (antal årsarbetskrafter),
- Aktiviteter som bedrivs i verksamheten (typ av hantering till exempel kyl- och frysförvaring, hantering av rått kött, nedkylning, märkning),
- Eventuella produktgrupper som hanteras i verksamheten (livsmedelsgrupper som omfattas av särskilda regelverk till exempel kosttillskott, modersmjölksersättning)

Verksamheterna kan påverka sin kontrollfrekvens genom att vara tredjepartscertifierad och/eller genom god efterlevnad och därigenom få färre besök vilket ger lägre avgift. Samtliga livsmedelsverksamheter kommer att kontrolleras inom en femårsperiod enligt den kontrollfrekvens de riskklassificerats i.

Livsmedelskontrollerna är i de flesta fall oanmälda och kan ske genom inspektion, revision och provtagning. En kontroll kan även vara anmäld och ske digitalt. Vid inspektioner och revisioner kontrolleras till exempel rengöring, hygien, temperatur, utbildning, underhåll, märkning, spårbarhet med mera. Samtliga områden kontrolleras inte vid varje kontroll, men samtliga områden som är relevanta för en verksamhet kontrolleras inom en femårsperiod. Kontrollmyndigheten har en plan som innefattar olika checklistor för vilka områden som ska kontrolleras vid respektive kontroll.

I kontrollmyndighetens provtagningsplan framgår vilken provtagning som årligen planeras att utföras. Provtagningsplanen tas fram gemensamt av kommunala kontrollmyndigheter i Stockholms län och revideras varje år. En gemensam provtagningsplan ökar den geografiska spridningen av proverna samt ger ökade möjligheter till att dra slutsatser om provtagningsresultatet.

Delar av kontrollen utförs i projektform där en del av lagstiftningen kontrolleras inom en viss bransch. Projekten utförs inom den egna kontrollmyndigheten, regionalt och/eller nationellt. Projekten tas fram utifrån risker och brister som uppmärksammas i kontrollen samt utifrån frågeställningar som är aktuella i samhället.

En ny kontrollförfordning (EU) 2017/625 trädde i kraft i slutet av 2019. Då ställs krav att myndigheten minst en gång per år ska offentliggöra resultatet av den offentliga kontrollen genom publicering på hemsidan med information om hur verksamheten är organiserad, hur kontrollen utförs samt:

- Typ, antal och resultat av offentliga kontroller
- Typ, antal fall med bristande efterlevnad
- Typ, antal fall där kontrollmyndigheten vidtagit åtgärder
- Typ, antal fall med utfärdade sanktioner

4 Kontrollmyndighetens mål 2024

Kontrollmyndighetens mål för 2024 baseras på de mål som framgår av Sveriges nationella plan för kontrollen i livsmedelskedjan. Kontrollmyndighetens övergripande mål är att:

Nationella mål

Livsmedelsverket har för perioden 2023-2025 tagit fram 20 operativa mål som riktar sig till kontrollmyndigheter på lokal, regional och nationell nivå. Målen utgår från effektmål inom fyra fokusområden som är säkert dricksvatten, mikrobiologiska risker, kemiska risker och säkerställa information i livsmedelskedjan. Livsmedelskontrollen i Nacka omfattas av 11 av dessa, vilka kommer att kontrolleras på berörda livsmedelsverksamheter och rapporteras till Livsmedelsverket.

Regionala mål

Arbete med kontinuerlig samsyn inom livsmedelskontrollen, både inom den egna kontrollmyndigheten samt med andra kontrollmyndigheter. Samsyn sker genom gemensamma projekt, provtagning och kontroller, deltagande i Länsstyrelsens möten, Miljösamverkan Stockholm, samverkansträffar, konferenser med mera.

Kommunala mål

Livsmedelsanläggningar i Nacka kommun får en likvärdig, rättssäker och ändamålsenlig kontroll med helhetssyn som har effekt.

Livsmedelsanläggningarna och konsumenterna ska ha tilltro till kontrollen och uppleva den som meningsfull.

En fortsatt hög servicenivå ska gälla för att upprätthålla ett högt nöjd-kund-index (NKI). Mål för 2024 är 80

Ny indikator från år 2023 är att självfinansieringsgraden kommer att mätas. I nuläget är självfinansieringsgraden 62 procent. MÅL 2024 är 70.

Ny indikator från år 2023 är mediantid för kontrollrapporter. MÅL 2024 är 8 dagar. Vilket innebär antal dagar från utförd kontroll till utskick av kontrollrapport till verksamheten.

.

Kontrollmyndighetens aktiviteter för att uppnå målen är att:

- Genom inspektion, revision (på plats eller digitalt) och/eller provtagning kontrollera samtliga anläggningar som enligt planeringen ska kontrolleras år 2024. Detta kommer i viss mån ske i form av projekt. Inför 2024 planeras:
 - Eventuell provtagning glykoalkaloider i potatis som är ett nationellt mål (Livsmedelsverket) där man vill kontrollera förekomst av glykoalkaloider i potatis, eftersom det kan ge negativa hälsoeffekter.
 - Projekt om fritureolja (mäta kontrollens effekt) genom att kontrollera att verksamheterna byter oljan tillräckligt ofta för att smutsig olja kan vara en hälsorisk.
 - Projekt privata dricksvattenledningsnät. Fortsätta registrera de anläggningar som omfattas dricksvattenföreskrifterna.
 - Projekt samsyn skugginspektion. Säkerställa att alla inspektörer gör lika bedömningar i likvärdiga situationer.
 - Inventera oregistrerade verksamheter som inte har livsmedel som huvudsakliga syssla/inriktning.
 - Årlig krisövning. Öva för att vara redo för det oförutsedda.
 - Provtagning kosttillskott. Provtagning hos kosttillskottstillverkare för att verifiera innehåll.
- Studiebesök hos annan kommun med högt NKI.
- Uppdatera frasdokument för kontrollrapporter och sanktionsbeslut. För att effektivisera skrivandet av kontrollrapporter samt sanktionsbeslut har livsmedelsgruppen skapat ett dokument med fraser och lagrum som används inom de olika kontrollområdena.

5 Resurser och ekonomi

Under 2024 kommer 4,5 årsarbetskrafter fördelat på 6 inspektörer att arbeta med livsmedelskontroll. Den totala tiden för livsmedelskontroll är cirka 5300 timmar. Tiden fördelas på arbetsuppgifterna planerad kontroll, händelsestyrd kontroll samt övergripande arbete.

Tabell 1. Fördelning av kontrolltid 2024

	Timmar
Övergripande tid	1020h
Händelsestyrd kontroll	1385h
Planerad kontroll total tid*	2822h
Total tid	5227h

*Består av både planerad kontrolltid samt total planerad övrig tid.

Offentlig livsmedelskontroll ska enligt lag vara avgiftsfinansierad och grundprincipen är att livsmedelskontrollen ska ha full kostnadstäckning. Större delen av finansiering sker genom årliga kontrollavgifter och avgifter för handläggning av anmälningar. Rådgivning och service finansieras av Miljö- och stadsbyggnadsnämnden som ger beviljade medel på 1 570 000 kronor år 2024.

Den nya riskklassificeringen beräknas generera lägre planerade tillsynsintäkter 2024 jämfört med 2023. De händelsestyrda intäkterna beräknas dock öka, för kostandstäckning krävs en fördubbling vilket är utmanande. Med en sådan ökning beräknas självfinansieringsgraden till 74% vilket i så fall är högre än målvärdet för 2024 från Mål och budget 2024-2026 om 70 procent i självfinansieringsgrad.

Förutom personalkostnader har livsmedelskontrollen utgifter för verksamhetskostnader i form av utrustning, provtagning, kursavgifter med mera. Därutöver tillkommer OH-kostnader. I tabell 2 nedan redovisas livsmedelskontrollens beräknade intäkter och kostnader för 2024.

Tabell 2. Livsmedelskontrollens intäkter och kostnader för 2024.

Intäkter i kr		Kostnader i kr		Självfinansieringsgrad
Avgift för planerade kontroller	3 160 000	Personal	4 042 000	
Avgifter för anmälan om registrering	225 000	Övriga kostnader	2 000 000	
Kontrollavgift för nystartade verksamheter	400 000			
Uppföljning av bristande efterlevnad	687 000			
Subtotal	4 472 000		6 042 000	74 %
Beviljade medel från nämnd för bl.a. rådgivning och service	1 570 000			
Summa	6 042 000		6 042 000	

6 Efterhandsdebitering

All livsmedelskontroll kommer från och med 2024 att efterhandsdebiteras. Det innebär att efter varje utförd kontroll får verksamhetsutövaren ett beslut om avgift för utförd kontroll. Tidigare år har företagen förhandsdebiterats i form av årlig kontrollavgift.

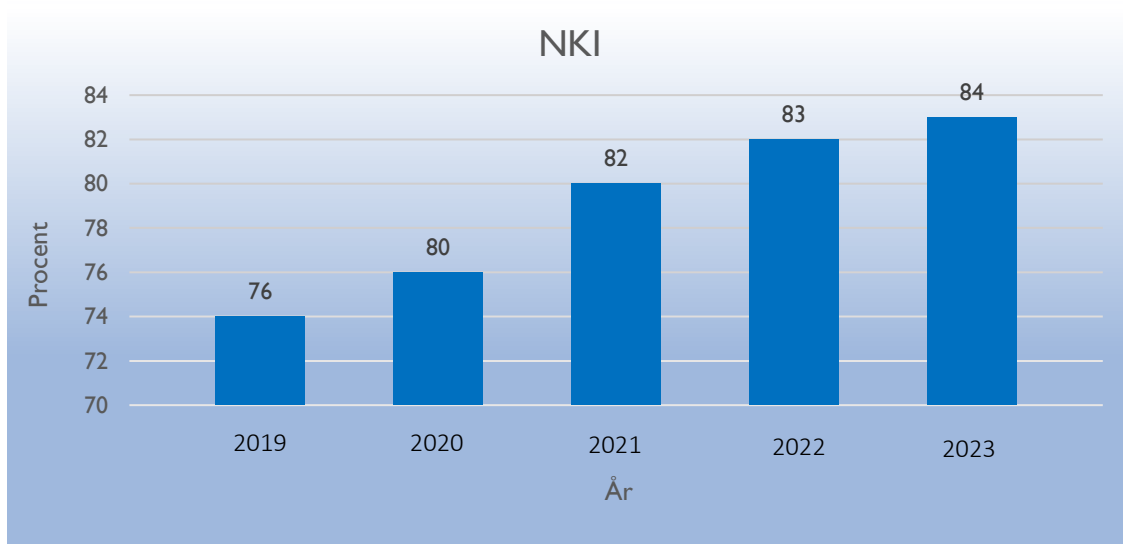
Nya riskklassningsmodellen ger troligtvis lägre intäkter med cirka 25 procent. Avvikelse som inte kan vänta till nästföljande kontroll måste följas upp i form av uppföljande kontroll. För detta behövs tillräckliga resurser.

7 Uppföljning och utvärdering

Uppföljning av uppnått resultat (antal kontroller, projekt) sker varje månad med livsmedelsgruppen genom individuella och gemensamma styrkort. Utvärdering av kontrollplanen i sin helhet sker i bokslutet för verksamhetsåret.

Utförda projekt sammanställs av projektledaren och utvärderas tillsammans med övriga livsmedelsinspektörer som deltagit i projekten. En sammanfattning av projekten redovisas på www.nacka.se.

Livsmedelsanläggningarnas nöjdhet mäts regelbundet genom enkätundersökningar via Stockholm Business Alliance. De verksamheter som varit i kontakt med myndigheten i anmälningsärenden, klagomålsärenden och vid kontroll deltar i enkätundersökningarna. Resultaten analyseras och utvärderas samt ligger till grund för det kvalitetsarbete som kontinuerligt utförs inom miljötillsynsenheten. De senaste åren har livsmedelstillsynen haft ett nöjd-kund-index över 70 (se bild). År 2023 har livsmedelskontrollen en preliminär prognos med ett högt nöjdcund-index på 84 (november). Mål för 2024 är 80.

Länsstyrelsen har tidigare gjort revision av livsmedelskontrollen hos kommuner vart femte år. Revisioner är enligt Länsstyrelsen pausat på grund av utredning om hur arbetet ska finansieras.

Öppenhet och mångfald

*Vi har förtroende och respekt för människors kunskap
och egna förmåga - samt för deras vilja att ta ansvar*